

Dato 25-10-2019

Sagsbehandler Karen Pedersen

Steen Vestergaard-Madsen

karen.pedersen@stab.rm.dk

Tel. Sagsnr. 1-30-72-176-16

Side 1

Afrapportering Medicin i Midt – efterår 2019

I dette notat gives der en status over de resultater, der er opnået gennem projektet Medicin i Midt. Medicin i Midt er et samarbejdsprojekt mellem PLO-Midtjylland og Region Midtjylland, som fokuserer på 3 dele:

- Faglige informationspakker
- Efteruddannelse
- Praksisbesøg

Projektet er støttet med midler fra Kvalitets- og Efteruddannelsesudvalget, og der er indgået en aftale med Forskningsenheden for Almen Praksis om evaluering af projektet. Den Regionale Lægemiddelkomité har godkendt de faglige informationspakker og har løbende fulgt projektet.

Baggrund

Nyere undersøgelser viser, at nogle lægemidler har ingen eller ringe effekt hos den enkelte patient. Brugen af disse lægemidler kan medføre bivirkninger og samtidig give unødige udgifter for samfundet. 5-12 % af alle hospitalsindlæggelser er medicinrelaterede, og der er en forekomst af forebyggelige lægemiddelrelaterede indlæggelser på 3,4 %.

En opgørelse har vist, at ca. 130.000 personer i Region Midtjylland får 6 eller flere forskellige tilskudsberettigede lægemidler, heraf er ca. 81.000 over 65 år. ca. 21.500 patienter får flere end 10 lægemidler på samme tid. ca. 4.000 patienter får flere end 15 lægemidler, og ca. 900 patienter får mere end 20 lægemidler.

Det bemærkes, at ca. 103.000 personer får mere end 5 lægemidler, hvis man fratrækker antibiotika, øjen- og øredråber samt dermatologiske lægemidler.

Der er stor variation i ordinationsmønstret mellem de enkelte praktiserende læger. Det gælder inden for de forskellige lægemiddelområder, men også i forhold til antallet af polyfarmaci patienter.

Ældre patienter har ofte flere lidelser, hvilket kan resultere i ordination af flere forskellige præparater. Polyfarmaci kan være problematisk, idet behandling med flere lægemidler på samme tid kan øge risikoen for lægemiddelrelaterede problemer, som fx interaktioner og bivirkninger. De ældre tåler medicinen dårligere end de yngre, og ældrepopulationen er voksende. Derfor er den ældre patientgruppe relevant at fokusere på.

Fokus på rationel farmakoterapi i den enkelte praksis kan bidrage til mere hensigtsmæssig medicinsk behandling.

På baggrund af et møde i Kvalitet og efteruddannelsesudvalget (KEU) i juni 2016 blev der i september 2016 etableret en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra PLO-M, Kvalitet og Lægemidler og Klinisk Farmakologisk Afdeling, AUH i Region Midtjylland, bistøet af ressourcepersoner bl.a. under Den Regionale Lægemiddelkomité, til at udarbejde en skitse til et projekt. Projektet har fokus på udbredelse af rationel farmakoterapi i almen praksis i Region Midtjylland med særligt fokus på medicin, hvor det er svært.

Formål

Formålet med projektet er en kombination af overordnet at optimere kvaliteten af lægemiddelbehandlingen hos udvalgte grupper af patienter samtidig med at opnå udgiftsreduktioner på medicinområdet. Målet er endvidere at påvirke variationen i behandlingsmønstre blandt de praktiserende læger.

Målet om øget kvalitet i lægemiddel anvendelse fordrer en klinisk omhyggelig helhedsvurdering og kan medføre en reduktion i lægemiddelforbruget. Øget forbrug kan dog i visse tilfælde være relevant. Det skal bemærkes, at mere rationel brug af lægemidler potentielt også kan bidrage til færre indlæggelser, undersøgelser og andre afledte konsekvenser i sundhedsvæsenet.

Det er politisk forudsat, at Medicin i Midt forventes at reducere medicinudgifterne med 10-15 mio. kr. årligt.

Projektindhold

Projektet omfatter 3 delprojekter.

Delprojekt 1. Faglig efteruddannelse

Alle praksis har været inviteret til faglig efteruddannelse og læring med fokus på geriatri og polyfarmaci. Der var mulighed for enten at melde sig til et formaliseret efteruddannelsesforløb eller ved at tilmelde sig et struktureret mødeforløb i allerede etablerede decentrale efteruddannelsesgrupper, hvor praktiserende læger i forvejen mødes om efteruddannelse.

Efteruddannelsesforløbet bestod af et stormøde med oplæg fra geriatrisk overlæge med opfølgende arbejde i egen praksis med en "hjemmeopgave" afsluttende med en workshop. Workshoppen blev faciliteret af konsulenter fra praksiskvalitetsorganisationen Midtkraft. Det strukturerede mødeforløb i DGE-grupper bestod af 2 møder med opfølgende arbejde med hjemmeopgave i egen praksis mellem møderne. Møderne blev bygget op omkring den systematiske gruppebaserede efteruddannelse inden for den ældre medicinske patient.

Delprojekt 2. Informationspakker om rationel farmakoterapi

Der er blevet udviklet faglige informationspakker om rationel farmakoterapi på 8 udvalgte lægemiddelområder. Pakkerne er udarbejdet af Klinisk Farmakologisk Afdeling og konsulenter fra Midtkraft med relevant inddragelse af specialistgrupper under Den Regionale Lægemiddelkomité. Pakkerne er udsendt til alle praksis i Region Midtjylland. De første 4 pakker blev udsendt i september 2017 og de næste 4 i februar 2018.

Områderne er:

- Antidepressiva
- Dipyridamol (blodfortyndende)
- Hurtigtvirkende opioider (stærkt smertestillende)
- Inhalationssteroid til patienter med KOL
- NSAID (smertestillende)
- PPI (syrepumpehæmmere til mavesår og sure opstød)
- Smerteplastre
- Urologika (blæremidler)

Sammen med pakkerne har praksis fået tilsendt egne lægemiddelordinationsdata for alle pakker. Her kan praksis sammenligne eget forbrug med forbruget i hele regionen. Opfølgende data udsendes hvert halve år i projektperioden.

Der har også været forsøgt tiltag ud i kommunerne, særligt på smerteområdet, idet praksis oplever et pres fra kommunerne for at ordinere særlige lægemidler og særlige lægemiddelformer, som ikke er hensigtsmæssige. Der har været udsendt informationsbreve til alle kommuner, og der er udarbejdet kampagnemateriale om brug af smerteplastre, som er tiltænkt kommuner med stort forbrug. Dette har en kommune benyttet.

I 2019 har alle 5 hospitalsklynger fået tilbud om undervisning i smerter af de regionale lægemiddelkonsulenter. Dette har 2 klynger taget imod (Horsens og Vest). Undervisningen afholdes oktober-november 2019.

Urologiske lægemidler opstartes lige hyppigt i almen praksis og på hospitaler. Analysegruppen under Den Regionale Lægemiddelkomité støtter op om Medicin i Midt ved at formidle budskaber fra den faglige informationspakke om blæremidler til relevante afdelinger på hospitalerne. Forbruget på hospitalerne monitoreres løbende, så der forsøges sikret sammenhæng mellem indsatsen i begge sektorer.

Delprojekt 3. Praksisbesøg

Praksis, der ordinerer langt mere end gennemsnittet inden for hurtigtvirkende opioider og inhalationssteroid til patienter med KOL, er blevet tilbudt et praksisbesøg. På møderne tages udgangspunkt i de tre lægemiddelområder fra informationspakkerne, hvor praksis ligger højt. På disse områder drøfter lægemiddelkonsulenten og praksis ordinationsmønsteret samt mulige indsatser. Disse praksisbesøg er igangsat januar 2019 og afholdes løbende i hele 2019.

Projektorganisering og -økonomi

Projektet er bemandet med en styregruppe. Til arbejdsprocesser er der nedsat mindre arbejdsgrupper.

Styregruppe

Flemming Bro, Forskningsenheden for Almen Praksis

Bo Christensen, PLO-M

Marius Andersen, PLO-M (frem til 1.1. 2019)

Peter Stokvad, Medicinpraksiskoordinator

Karen Dorthe Bach-Nielsen, Efteruddannelsesvejleder

Birgitte Haahr, kontorchef Kvalitet og Lægemidler

Pia Ehlers, Lægemiddelkonsulent Kvalitet og Lægemidler (frem til 1.6.2019)

Steen Vestergaard-Madsen, Chefkonsulent Kvalitet og Lægemidler

Karen Pedersen, Lægemiddelkonsulent Kvalitet og Lægemidler

Ressourcepersoner

Sara Froulund, Sundhedsplanlægning

Signe Livbjerg, Klinisk Farmakologisk Afdeling

Der er sikret koordination i regi af Den Regionale Lægemiddelkomité bl.a. i forhold til de faglige budskaber, der går på tværs af sektorer.

Projektledelse

Steen Vestergaard-Madsen, Chefkonsulent Kvalitet og Lægemidler
Karen Pedersen, lægemiddelkonsulent Kvalitet og Lægemidler

KEU har bevilliget 5,41 mio. kr. til projektet.

Der ydes et honorar for deltagelse i delprojekt 1. For deltagelse i efteruddannelsesforløbet med stormøde og workshop ydes et deltagerhonorar på 7.000 kr. inklusiv kørsel.

Der ydes et honorar for deltagelse i strukturerede mødeforløb i DGE-grupper på 4.000 kr.

Lægernes deltagelse i praksisbesøg af en times varighed honoreres med gældende konsulenttakst.

Side 5

Resultater

Informationspakker

4 pakker blev udsendt i september 2017, og 4 pakker blev udsendt i februar 2018. Pakkerne er blevet vel modtaget, og lægerne vurderer, at de er til at arbejde med. Der er 2 gange udsendt 8 opfølgingsrapporter til alle praksis, der belyser udviklingen i forbruget på de 8 pakker. Seneste udsendelse af data fandt sted i juni 2019.

Ifølge overenskomsten skal praktiserende læger nu organisere sig i lægeklynger, der skal arbejde med datadrevet kvalitetsudvikling i almen praksis. Regionen ser et stort potentiale i disse lægeklynger, hvorfor alle relevante informationspakker (7 ud af 8) er omsat til klyngepakker, som klyngerne tilbydes i deres arbejde med at udvikle kvaliteten på området. I alt har 14 klynger bestilt klyngepakker fra Medicin i Midt. 3 af klyngerne har arbejdet med 2 pakker. De pakker, der er arbejdet med, er opioider, NSAID og PPI.

Efteruddannelse

Der er afholdt 6 efteruddannelsesforløb med stormøder, hjemmeopgaver og workshops. Herudover er det 7. forløb i gang, og stormødet er afholdt.

Der har deltaget 184 på stormøderne. 158 af disse var praktiserende læger. De øvrige deltagere var primært sekretærer og sygeplejersker. I alt har 90 praksis været repræsenteret, hvilket svarer til 25% af regionens praksis. 28 ud af 29 mulige lægeklynger har været repræsenteret på møderne med en eller flere læger. 123 deltagere har indsendt orientering om deres hjemmeopgave. De fleste har fokuseret på polyfarmaci-patienter og plejehjemspatienter.

Primo september 2018 er der sendt invitation ud til gruppeledere og praktiserende læger med henblik på muligheden for efteruddannelse i decentrale efteruddannelsesgrupper i Medicin i Midt. 4 DGE-grupper

med i alt 33 medlemmer har indtil videre deltaget. Her har hjemmeopgaverne primært fokuseret på plejehjemspatienter.

Samlet set har 29% af alle praksis i regionen deltaget i efteruddannelsen.

I tabellen neden for ses det, hvordan de deltagende praksis fordeler sig på hospitalernes optageområder.

Hospital/optageområde	Deltagende praksis	DGE	Praksis berørt af MIM	Praksis i alt i RM
Aarhus Universitetshospital	25	4	29	108
Hospitalsenheden Midt	13	3	16	64
Hospitalsenheden Vest	19	0	19	72
Regionshospitalet Horsens	13	8	21	51
Regionshospitalet Randers	20	1	21	65
I alt deltagende praksis	90	16	106	360

Både stormøder og workshops har fået meget positive evalueringer. I nedenstående tabeller ses resultaterne af evalueringerne.

STORMØDER	Ikke Godt 1	-> -> 2	Godt 3	-> - > 4	Meget godt 5
En praktisk tilgang til ældre patienters medicin			6	30	65
Hjemmearbejde med selvvalgt emne og udbetaling af honorar	1	1	26	28	38
Systematisk medicingennemgang			6	33	62

WORKSHOPS	Ikke Godt 1	-> -> 2	Godt 3	-> - > 4	Meget godt 5
Erfaringer fra praksis med arbejdet med Polyfarmaci		1	15	35	30
Hvordan kan du inspirere dine kollegaer med erfaringer fra din praksis			25	33	25
Fælles erfaringsudveksling og inspiration			13	33	34

Praksisbesøg

Der blev udvalgt 73 praksis, der fik tilbudt et honoreret besøg. Efter udvælgelsen af de 73 praksis er 3 praksis lukket. 30 blev udvalgt på baggrund af inhalationssteroid, 31 på baggrund af hurtigtvirkende opioid, og de sidste 12 på baggrund af begge grupper.

Der har været afholdt/er planlagt besøg i 28 praksis. Det betyder, at 40% af de inviterede praksis har takket ja til et besøg.

De pakker, der har været omdrejningspunktet, kan ses i nedenstående tabel.

Antal pakker der har været i fokus på praksisbesøg

Pakker	Dipy-ridamol	PPI	Hurtigv. opioid	Plaster	NSAID	Inh. steroid	Blære-midler	Anti-depressiva
Antal	14	23	27	18	26	21	11	9

Ud af de 73 praksis har 12 deltaget på efteruddannelsesforløbet. 7 af disse 12 praksis har haft et praksisbesøg.

Efter et år evalueres der på, hvordan ordinationerne har ændret sig hos de praksis, der har fået tilbudt et variationsbesøg

Forskningsenheden for Almen Praksis har foretaget en evaluering af Medicin i Midt. Evalueringens overordnede formål er at dokumentere projektets aktiviteter og virkning, herunder belyse, hvordan indsatsen er blevet modtaget i almen praksis, og hvorfor den måtte virke bedre i nogle praksis end andre. Desuden er formålet at give læring til fremtidigt kvalitetsarbejde i almen praksis.

Resultaterne fra denne evaluering findes i særskilt rapport, og evalueringen forventes at være færdig november 2019.

Økonomiske effekter

I forbindelse med budgetforliget 2018 er der indregnet besparelser på medicinområdet i størrelsesordenen 10-15 mio. kr. årligt. Det er aftalt med PLO-Midtjylland, at besparelsen bl.a. realiseres gennem Medicin i Midt.

Datagrundlaget baserer sig på afregningsdata fra apotekerne til og med 2. kvartal 2019. Data er sammenholdt med udviklingen i de andre regioner på de 8 lægemiddelområder, som informationspakkerne omfatter. Desuden er der indlagt tendenslinjer, som gør det muligt nærmere at vurdere udviklingen før og efter indsatserne er igangsat.

Der tegner sig en økonomisk effekt på 3 områder, der med stor sandsynlighed kan tilskrives Medicin i Midt. Det gælder

- Blæremidlet Betmiga
- Hurtigtvirkende opioider
- Smerteplastre

For Betmiga er der tale om en opbremsning i forbruget, for hurtigtvirkende opioider og smerteplastre ses der et fald i forbruget. I nedenstående tabel kan de beregnede besparelser ses. Som det fremgår er der en besparelse på ca. 7 mio. kr. i de seneste 12 måneder (1. juli 2018 - 30. juni 2019).

Besparelser som følge af Medicin i Midt

	Besparelse seneste 12 måneder i mio. kr.
Betmiga	-3.5
Smerteplastre	-0.4
Hurtigtvirkende opioider	-3.1
I alt	-7.0

Udviklingen i forbruget af PPI er ikke entydig, og administrationen vil følge udviklingen på fremover, da der er tale om en stor patientgruppe.

Tabellen neden for viser udviklingen i udgifter til tilskud i Region Midtjylland på blæremidler, dipyridamol, inhalationssteroid og NSAID udskrevet fra almen praksis, som ikke nødvendigvis kan tilskrives Medicin i Midt.

Udvikling i udgifter til tilskud på recepter udskrevet fra almen praksis

	3. kvrt.2017 målt i mio. kr.	3. kvrt.2018 målt i mio. kr.	2. kvrt.2019 målt i mio. kr.
Blæremidler (undtaget Betmiga)	2.3	2.3	0.8
Dipyridamol + kombinationer	0.7	0.4	0.3
Inhalationssteroid	14.3	12.0	11.3
NSAID	1.0	1.0	1.2
I alt	18.3	15.7	13.6

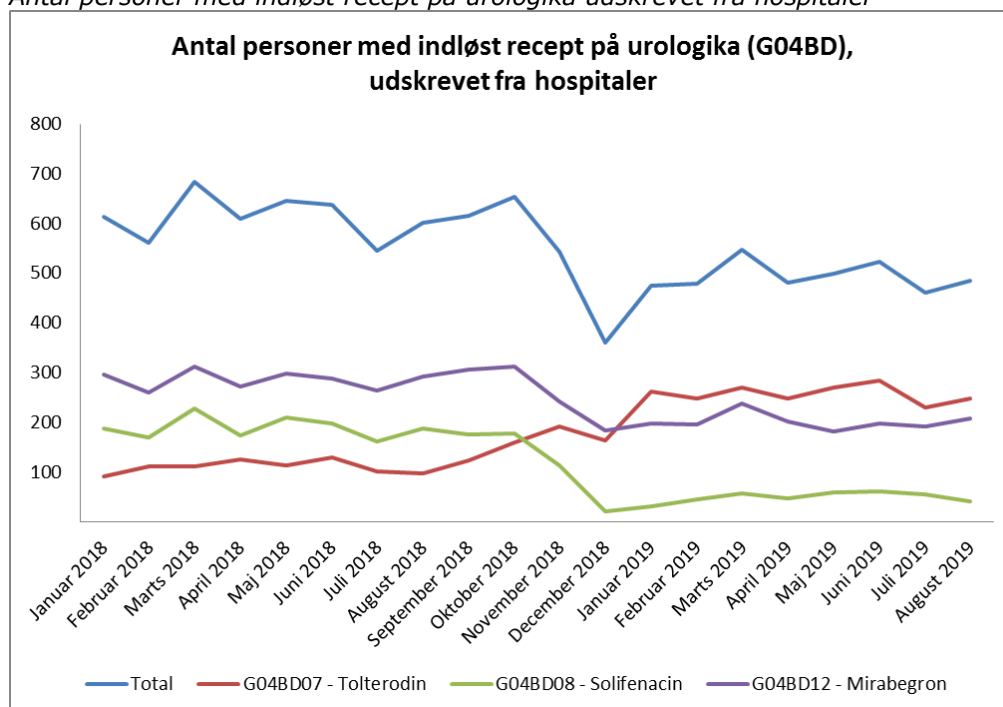
De generelt faldende udgifter i Region Midtjylland på disse områder bidrager dog også til en samlet besparelse på de områder, der er omfattet af Medicin i Midt. De seneste 12 måneder (fra 3. kvartal 2018 til 2. kvartal 2019) er udgiftreduktionen i størrelsesorden **2,1 mio. kr.** Fra projektstart til nu er udgiftreduktionen ca. 4.7 mio. kr.

Indsats på hospitalerne

Urologiske lægemidler opstartes også hyppigt på hospitalerne, hvorfor der har været behov for en tværgående indsats. Denne indsats understøttes af Analysegruppen under Den Regionale Lægemiddelkomité

Forbruget på hospitalerne monitoreres løbende. Nedenstående graf viser udviklingen på hospitalerne.

Antal personer med indløst recept på urologika udskrevet fra hospitaler

I november 2018 kom der nye tilskudsændringer på blæremidler. Som det ses af figuren har tilskudsændringer meget stor betydning for forbruget af lægemidler. Figuren viser, at der kommer færre patienter i behandling med blæremidler, og at forbruget af blæremidlerne omlægges til de lægemidler, der har generelt tilskud efter tilskudsændringen (tolterodin). Tilskudsændringerne kommer således til at få en positiv afsmitning på Medicin i Midt, idet vedligeholdelsesbehandlingen (herunder ordination af lægemidlerne) varetages i almen praksis, når patienten er afsluttet på hospitalet.

Konklusion og perspektivering

Medicin i Midt er blevet vel modtaget hos almen praksis, og informationspakkerne vurderes at være værktøjer med høj faglig kvalitet.

Der har været stor opbakning til projektet, hvilket ses både gennem deltagerantallet på efteruddannelsesforløbet samt afholdelsen af variationsbesøgene.

De økonomiske resultater viser, at også pakkerne er på vej til at blive implementeret, og der er realiseret en besparelse på ca. 7 mio kr. det sidste år.

De faglige informationspakker sammen med praksisdata har vist sig at være en god måde at give en faglig update på, der er blevet vel modtaget - også i regionens lægeklynger. Fremover kan konceptet anvendes til udvikling af nye pakker på nye områder, eller til at udvikle pakker, der bygger videre på allerede producerede pakker.

Der fortsættes med udsendelse af datapakker til alle praksis 1-2 gange årligt.

Afledte initiativer

Værktøjer til fælles beslutningstagen

Det viste sig i forbindelse med Forskningsenhedens evaluering, at lægerne tilkendegav et behov for værktøjer til fælles beslutningstagning i samarbejde med patienten, idet de på visse lægemiddelområder oplever patientmodstand i forhold til seponering/omlægning af medicin.

Kvalitets- og Efteruddannelsesudvalget har godkendt, at en mindre del af de uforbrugte midler i projektet bliver brugt til udvikling af 4 værktøjer til fælles beslutningstagning på 2 lægemiddelområder. På hvert område udarbejdes der et værktøj til brug i dialogen mellem lægen og patienten. Derudover udarbejdes der et værktøj, der udelukkende er rettet mod patienten. De fire værktøjer skal afprøves i udviklingspraksis, før de gøres tilgængelige for alle praksis.

Der skal efterfølgende tages stilling til, om der på andre områder kan udvikles lignende værktøjer til gavn for patienterne.k